

natuurtoets

Quickscan natuurtoets Elburgerweg 30R1, Hattemerbroek

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid
Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid

Opdrachtgever

Bureau Ruimtewerk

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Elburgerweg 30R1, Hattemerbroek

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid
Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -

Projectcode	Datum	Status
18-381	19 oktober 2018	Definitief

Auteur(s)

S.A.M. (Bas) Peeters

Tweede lezer

M. (Mark) Hoksberg

Opdrachtgever

Bureau Ruimtewerk

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Peeters S.A.M (2018). Quickscan natuurtoets Elburgerweg 30R1, Hattemerbroek. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid
Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en -beleid.
Rapport 18-381. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Wettelijk kader	3
1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	4
1.4 Algemene opzet onderzoek	5
2. Bescherming gebieden en houtopstanden	6
2.1 Natura 2000	6
2.2 Natuurnetwerk Nederland	6
3. Soortbescherming	8
3.1 Onderzoeksmethode	8
3.2 Flora	8
3.3 Zoogdieren	9
3.4 Broedvogels	12
3.5 Amfibieën	12
3.6 Reptielen	13
3.7 Overige soortgroepen	13
4. Geraadpleegde bronnen	14

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Ruimtewerk heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de sloop en nieuwbouw van een woning in Hattemerbroek. Er is een bestemmingswijziging noodzakelijk. De voorgenomen sloop, bouw en ingebruikname gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden.

De Wet natuurbescherming en beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten niet conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming, een toetsing plaats aan de Wet natuurbescherming en het Natuurnetwerk Nederland.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen op een recreatiepark aan de Elburgerweg 30 R1 in Hattemerbroek. Het betreft een recreatiewoning aan de rand van het park op de noordflank van de Veluwe en ten zuidoosten van Hattemerbroek. Men is voornemens om de recreatiewoning te slopen en een nieuwe woning voor permanente bewoning te realiseren.

Gebiedsbescherming en bescherming houtopstanden

- Het plangebied is omringd door aan Natura 2000-gebied Veluwe. Het erf zelf is geëxclaveerd. Er gaat geen oppervlakte Natura 2000-gebied en/of beschermd habitattypen verloren. Wel kunnen effecten optreden door externe werking, zoals verstoring en stikstofdepositie:
 - Voor de kwalificerende vogelsoorten Wespandief en Zwarte specht geldt dat het gehele Natura 2000-gebied met een buffer van 500 meter van belang is voor de instandhoudingsdoelen van beide soorten. Het plangebied ligt hierbinnen. Omdat voor beide soorten op dit moment het instandhoudingsdoel niet gehaald wordt, kan niet worden uitgesloten dat het project leidt tot een negatief effect op beide soorten. Geadviseerd wordt om de nader te toetsen in een Voortoets.
 - De stikstofemissie als gevolg van de plannen is nog niet vast te stellen. Wij adviseren om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe in beeld te brengen voor de beoogde situatie.
- Het plangebied ligt in de Groene Ontwikkelingszone van het Gelders NatuurNetwerk (GNN). In geval van een bestemmingsplanwijziging moet een Nee, tenzij-toets worden uitgevoerd om uit te sluiten dat sprake is van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN.

Soortbescherming

- Er zijn in de bebouwing potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig of te verwachten. In de bomen zijn geen geschikte holtes voor vaste verblijfplaatsen aangetroffen. Van schade aan (onmisbare) vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is geen sprake.
- In het plangebied zijn geen zoogdieren van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) in het plangebied te verwachten. Ook zijn geen vaste verblijfplaatsen van nationaal beschermde zoogdieren zonder provinciale vrijstelling aanwezig. Wel komen vaste verblijfplaatsen van enkele algemene, nationaal beschermde zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling voor.
- Nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten zijn niet aanwezig in het plangebied. Alleen algemene broedvogels van tuinen, bos en struweel komen voor en zijn te verwachten.
- In het plangebied zijn algemene nationaal beschermde amfibieën en zoogdieren met provinciale vrijstelling te verwachten.
- In de omgeving komen de strikt beschermde Levendbarende hagedis, Zandhagedis en Hazelworm voor. In het plangebied ontbreekt geschikt voortplantingshabitat. Alleen van Hazelworm zijn incidenteel zwervende exemplaren te verwachten.
- In het plangebied zijn geen beschermde planten, vissen of ongewervelden aangetroffen of te verwachten.

Eindconclusie en aanbevelingen

- Een Voortoets is noodzakelijk om de negatieve effecten van verstoring en stikstofemissie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen.
- Een Nee, tenzij-toets is noodzakelijk om aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN uit te sluiten.
- Als gevolg van de sloop van de recreatiewoning kunnen vaste verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Het is daarom noodzakelijk om nader vleermuisonderzoek uit te voeren volgens het geldende vleermuisprotocol.
- Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren en verblijfplaatsen van algemene nationaal beschermde zoogdieren en amfibieën verloren gaan. Voor deze soorten geldt in voorliggende situatie automatisch een provinciale vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze soorten niet aan de orde is.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het plangebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Bureau Ruimtewerk heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ten behoeve van de sloop en nieuwbouw van een woning in Hattemerbroek. De voorgenomen sloop, bouw en ingebruikname gaan mogelijk gepaard met effecten op beschermde natuurwaarden. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden.

De natuurtoets is bedoeld om inzicht te verkrijgen in aanwezige natuurwaarden en mogelijke effecten van het plan of voorgenomen activiteiten. Tijdens het onderzoek zijn te verwachten effecten van het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten, natuurgebieden en houtopstanden. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten zijn in voorliggende rapportage beschreven.

1.2 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de soortbescherming en gebiedsbescherming. Omdat er geen bos gekapt wordt, beoordelen we niet de bescherming van houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/>. In onderstaand kader 1.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 1.1 Wet natuurbescherming

Gebiedsbescherming (Natura 2000)

Artikelen 2.1 tot en met 2.12 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van Natura 2000-gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden). Voor Natura 2000-gebieden zijn instandhoudingsdoelen opgesteld voor habitats, soorten, broedvogels en/ of niet-broedvogels. In artikel 2.7 verplicht de Wet natuurbescherming om vooraf te beoordelen of ingrepen/ activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden aangewezen instandhoudingsdoelen. Mocht sprake zijn van (significant) negatieve effecten dan kan het aanvragen van vergunning bij bevoegd gezag (meestal de provincie waarbinnen de ingreep of activiteit plaatsvindt) aan de orde zijn.

Soortbescherming

Artikelen 3.1 tot en met 3.11 van de Wet natuurbescherming regelen de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is opgedeeld in drie categorieën:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wet natuurbescherming), in de praktijk onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten zoals Huismus, Gierzwaluw en Buizerd, en
 - Overige vogels wier nesten alleen tijdens het broedseizoen (periode van nestbouw, eileg, broeden en voeren van de jongen op het nest) zijn beschermd;
- Soorten van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I) zoals bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming;

- Overige nationaal beschermde soorten (artikel 3.10 Wet natuurbescherming), onderverdeeld in:
 - soorten waarvoor provinciaal geen vrijstelling geldt, en
 - Soorten waarvoor provinciaal wel vrijstelling geldt.

Voor het overtreden van verbodsartikelen bij ruimtelijke ingrepen is het noodzakelijk om ontheffing aan te vragen bij bevoegd gezag (veelal de provincie waarbinnen de ingreep plaatsvindt). Voor het verkrijgen van een ontheffing dient een aanvullende rapportage opgesteld te worden waarin o.a. wordt aangegeven hoe gezorgd wordt dat schade tot een minimum beperkt blijft en of compenserende maatregelen aan de orde zijn.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

De bescherming van het Nationaal natuurnetwerk (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen en bestemmingsplannen. De bescherming van het NNN staat geheel los van de Wet natuurbescherming. In Gelderland heet het netwerk Gelders NatuurNetwerk (GNN).

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN/GNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen, waarbij in Gelderland onderscheid wordt gemaakt in natuurterreinen (GNN) en gronden met verweven functies (Groene Ontwikkelingszone).

1.3 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen in een recreatiepark aan de Elburgerweg 30 R1 in Hattemerbroek (zie figuur 1.1 volgende pagina). Het betreft een recreatiewoning aan de rand van het park op de noordflank van de Veluwe en ten zuidoosten van Hattemerbroek. De woning met enkele schuurtjes, moestuin en kippenhok, ligt in een boscomplex op de overgang van Veluwemassief naar het open gebied van IJsselvallei, in een van oorsprong droog eiken/dennenbos met gevarieerde ondergroei. Men is voornemens om de recreatiewoning te slopen en een nieuwe woning voor permanente bewoning te realiseren. Voor realisatie van de plannen is wijziging van het bestemmingsplan noodzakelijk.

Figuur 1.1: Ligging van het plangebied (binnen gele omlijning). Bron luchtfoto: Bing maps.

4 Algemene op-

zet onderzoek

De quickscan natuurtoets is gebaseerd op één dagbezoek op 3 augustus 2018, bekende verspreidingsgegevens (zie hoofdstuk 4 Geraadpleegde bronnen) en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een korte beschrijving van de verwachte effecten van de ruimtelijke ingreep op beschermde gebieden en houtopstanden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende) maatregelen eventueel nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

2. Bescherming gebieden en houtopstanden

2.1 Natura 2000

Het plangebied is aan alle zijden omringd door Natura 2000-gebied Veluwe. Het huis en de tuin zijn als zijnde 'erf' automatisch geëxclaveerd. Er gaat geen oppervlakte Natura 2000-gebied en/of beschermd habitattype verloren. Wel kunnen effecten optreden door externe werking, zoals verstoring en stikstofdepositie.

Voor de kwalificerende vogelsoorten Wespandief en Zwarte specht geldt dat het gehele Natura 2000-gebied met een buffer van 500 meter van belang is voor de instandhoudingsdoelen van beide soorten. Het plangebied ligt hierbinnen. Omdat voor beide soorten op dit moment het instandhoudingsdoel niet gehaald wordt, kan niet worden uitgesloten dat het project leidt tot een negatief effect op beide soorten. Geadviseerd wordt om de mate van verstoring tijdens de bouw- en gebruiksfase van de beoogde plannen op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebied de Veluwe nader te toetsen.

Sinds 1 juli 2015 is het Programma Aanpak Stikstof (PAS) in werking, waarmee de potentiële toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld kan worden gebracht. Emissie van stikstofoxiden ontstaat onder andere door verbranding van fossiele brandstoffen bij stook van CV-installaties of in het verkeer. De stikstof slaat in het plangebied en omgeving neer (stikstofdepositie) en kan negatieve effecten op beschermde natuur hebben tot op vele kilometers afstand van de bron.

De emissie als gevolg van de voorgenomen sloop- en kapwerkzaamheden, de inrichting van het terrein en de bouw van een woning en daarmee gepaard gaande vervoersbewegingen is ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet vast te stellen. Ook is het niet duidelijk of het permanente gebruik van de nieuwe woning en de toegenomen verkeersintensiteit leidt tot een hogere stikstofuitstoot.

Wij adviseren om met het rekenprogramma AERIUS de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied Veluwe in beeld te brengen voor de huidige feitelijke situatie en de beoogde situatie. Voor projecten met een stikstofdepositie hoger dan 0,05 Mol/ha/jaar op een nabijgelegen Natura 2000-gebied is het noodzakelijk om vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Op basis van bovenstaande wordt geconcludeerd dat een nadere beoordeling noodzakelijk is voor stikstof en verstoring van kwalificerende vogelsoorten. Zo'n beoordeling wordt doorgaans een 'Voortoets' genoemd.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

In de Omgevingsvisie Gelderland (Provincie Gelderland 2018) is het Natuurnetwerk Nederland vertaald in het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het plangebied ligt in de Groene ontwikkelingszone van het Gelders natuurnetwerk. De Groene Ontwikkelingszone (GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan natuur die ruimtelijk vervlochten is met het Gelders Natuurnetwerk. Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven.

Voorgenomen ontwikkelingen (sloop en bouw van een woning in GNN), leiden mogelijk tot aantasting van de kernkwaliteiten van het GNN. Voor dit gebied zijn de volgende kernkwaliteiten van toepassing (Gelderland 2018e):

- Onderdeel van grootschalig aaneengesloten gebied van droge, voedselarme bossen, zandverstuivingen en heide; hier vooral bos en inliggende heidevelden
- onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe
- ecologische verbinding naar de IJsselvallei via Hattemer Poort met ecoduct over de A50
- onderdeel van Natura 2000-gebied Veluwe met de bijbehorende habitats en soorten
- sprengcomplex bij Hattem
- groot wild: m.n. edelherten, wilde zwijnen
- leefgebied das
- cultuurhistorische waarden van o.m. grafheuvels, oude ontginningen en boerderijen
- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, grondwaterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, rust, drinkwater
- houtproductie
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet (inmiddels gebundeld in de nieuwe Wet natuurbescherming) beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Voor het vaststellen van de nieuwe functie in het bestemmingsplan is een nadere beoordeling nodig, die doorgaans een 'Nee, tenzij-toets' wordt genoemd. Het plan moet daarin worden getoetst aan het provinciaal beleid: de omgevingsvisie en de omgevingsverordening. De volgende zaken moeten daarin aan bod komen:

- De beschermde waarden van in de toets te betrekken deelgebied(en) van het NNN (de zogenoemde wezenlijke kenmerken en waarden);
- De ruimtelijke verspreiding van beschermde waarden, voor zover deze voorkomen binnen de invloedssfeer van het plan;
- De wijze waarop het plan van invloed kan zijn op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN;
- Een effectbeoordeling, dat wil zeggen een inschatting of het plan negatieve gevolgen kan hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden;
- Advies over eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

3. Soortbescherming

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op raadpleging van de Nationale databank Flora en Fauna (NDFF)¹ op 1 augustus en 11 september 2018 en een locatiebezoek op 3 augustus 2018. Het veldbezoek is onder droge omstandigheden uitgevoerd door een ervaren inventarisatiemedewerker van Eco-groen.

Tijdens het veldbezoek is de bebouwing geïnspecteerd en het omliggende groengebied onderzocht. Er is met name aandacht besteed aan de beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming, met extra aandacht voor flora, vleermuizen, broedvogels met jaarrond beschermde nesten, Eekhoorn, Boom- en Steenmarter.

In combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is vervolgens een uitspraak gedaan over mogelijk aanwezige beschermde soorten. In onderstaande paragrafen worden de onderzochte soortengroepen beschreven die in het plangebied en de directe omgeving zijn aangetroffen en te verwachten.

3.2 Flora

Ten noorden en oosten van de woning wordt bosbegroeiing aangetroffen. Hierin staan overwegend zomereiken (waarvan sommigen met klimopbegroeiing), douglassparren, enkele grote Amerikaanse vogelkers en sitkasparren. De struikbegroeiing bestaat vooral uit Hulst, Amerikaanse vogelkers, Lijsterbes, Rhododendron, Laurierkers en een buxushaagje. De bodemvegetatie wordt gedomineerd door Klimop. De meeste bomen hebben een diameter kleiner dan 30 cm. Aan de zuid- en westzijde van de woning ligt een gazon met enkele verspreide eiken, berken, acacia's en een oude krentenstruik.

Er zijn geen beschermde plantensoorten of plantensoorten van de Rode Lijst aangetroffen in het plangebied. Gezien de biotoomstandigheden zijn dergelijke soorten in het plangebied ook niet te verwachten. Het nemen van vervolgstappen voor beschermde planten of soorten van de Rode Lijst is niet aan de orde.

¹ Op de gegevens van de NDFF rusten auteursrechten.

Figuur 3.1: Beeld van het bos rond de woning. Foto: Piet Schermerhorn, Ecogroen.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden (zie ook kader 3.1 volgende pagina). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Kader 3.1. Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen

woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

In de bebouwing zijn potentiële vaste verblijfplaatsen van vleermuizen te verwachten. Achter de betimmering en onder de dakpannen, met name rond de dakramen, bevinden zich ruimtes die geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. In de bomen in het plangebied zijn geen holtes aangetroffen die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen.

Figuur 3.2: Mogelijke ingangen naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Foto: Piet Schermerhorn, Ecogroen.

Om vast te stellen of uit te sluiten dat zich in de bebouwing vaste verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden is het noodzakelijk om nader vleermuisonderzoek uit te voeren volgens het geldende vleermuisprotocol (zie kader 3.2). Hierin is beschreven waar een vleermuisonderzoek (minimaal) aan moet voldoen om het gebruik van een (vaste) verblijfplaats door vleermuizen vast te kunnen stellen.

Kader 3.2. Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO).

Met het vleermuisprotocol is een kwaliteitsstandaard ontwikkeld voor de (lastige) vleermuisinventarisaties die vaak nodig zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee zijn zowel bedrijfsleven, overheid als adviesbureaus gebaat.

Volgens het vleermuisprotocol dienen in dit geval vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd: twee nachtelijke bezoeken in de periode juni-half juli gericht op kraamkolonies/zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus tot 1 oktober gericht op

baltslocaties/paarverblijfplaatsen/zwermplaatsen van groepjes vleermuizen. Bij de bezoeken wordt gebruik gemaakt van een batdetector. Hiermee zijn vrijwel alle vleermuissoorten op naam te brengen. De onderzoeken moeten rond de schemering plaatsvinden bij droog, niet te koud en nagenoeg windstil weer.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied en directe omgeving bestaat uit bebouwing en diverse opgaande en robuuste groenstructuren. Het gebied wordt mogelijk door vleermuizen als Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis gebruikt als vliegroute en foerageergebied. In de omgeving blijven na uitvoer van de plannen voldoende alternatieve, geleidende elementen aanwezig in de vorm van beplanting en bebouwing. Ook zal geen onmisbaar foerageergebied verloren gaan, aangezien in de omgeving voldoende alternatieve foerageergebieden resterend. De voorgenomen plannen geven dan ook geen aanleiding schade te veronderstellen aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Bij overige zoogdieren wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Vaste verblijfplaatsen van soorten zoogdieren (niet zijnde vleermuizen) die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek, en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

In het plangebied bevindt zich geschikt leefgebied voor nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling) zoals Das, Steenmarter, Boomarter en Eekhoorn. Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2018) en het ontbreken van nesten en/of geschikte verblijfplaatsen en sporen kunnen vaste verblijfplaatsen van deze en overige nationaal beschermde zoogdieren (voor zover zonder vrijstelling) worden uitgesloten.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere Wezel, Bosmuis, Egel, Bosspitsmuis *spec.*, Dwergmuis en Bosmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Gelderland automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.4 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Op basis van het uitgevoerde veldbezoek en de terreinkenmerken worden in het plangebied geen jaarrond beschermde nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten zoals roofvogels, uilen, Huismus en Gierzwaluw (zie kader 3.4) verwacht.

Kader 3.4 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Overige broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn Pimpelmees, Koolmees, Grote Bonte Specht, Groene Specht, Vink, Merel, Gaai, Zwarte Kraai, Winterkoning, Roodborst, Tjiftjaf en Zwartkop waargenomen. Door de aanwezigheid van bebouwing en robuuste groenelementen in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor deze en andere algemene vogelsoorten van tuinen, struweel en bos.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot in november broedend worden aangetroffen.

3.5 Amfibieën

Bij amfibieën wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Voortplanting en overwintering van nationaal beschermde amfibieën zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in het plangebied kan voortplanting van nationaal beschermde amfibieën met provinciale vrijstelling worden uitgesloten. Wel zijn enkele algemene soorten zoals Gewone pad en Bruine kikker in het plangebied te verwachten.

Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën geschaad worden. In voorliggende situatie automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

3.6 Reptielen

Bij reptielen wordt eveneens onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillende beschermingsregime (zie kader 1.1).

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Voortplanting en overwintering van reptielen die zijn opgenomen op Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn wordt op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Op een afstand van circa 300 meter van het plangebied is een recente waarneming van Hazelworm bekend (NDFD, 2018). Voortplantingshabitat (structuurrijke, schrale bosranden en heide) voor deze soort ontbreekt. Wel zijn incidenteel zwerfende exemplaren te verwachten. Voortplanting en overwintering van overige nationaal beschermde reptielen zonder provinciale vrijstelling wordt op basis van terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

3.7 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFD 2018) wordt in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze overige soortgroepen.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Staatsblad van het koninkrijk der Nederlanden (2016). Jaargang 2016, Nr. 34. Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming).

Provincie Gelderland (2018). Omgevingsvisie, januari 2018

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Ministerie van EZ (<http://mineleni.nederlandsesoorten.nl>)

Ministerie van EZ (2016). (<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/inhoud/nieuwe-natuurwet>).

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd op 11 september 2018.

Oldebroek (2018). (<https://www.omgevingsloket.nl/>)

Provincie Gelderland (2018a). (<http://gldanders.planoview.nl/planoview>)

Provincie Gelderland (2018b). (<https://www.gelderland.nl/Wet-Natuurbescherming-Beschermde-soorten-ontheffing>)

Provincie Gelderland (2018c). [http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/transform/NL.IMRO.9925.PV Omgverordening-vst1/pt_NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vst1.xml](http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/transform/NL.IMRO.9925.PV-Omgverordening-vst1/pt_NL.IMRO.9925.PVOmgverordening-vst1.xml)

Provincie Gelderland (2018d). <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2017-435.html>

Provincie Gelderland (2018e) http://kaarten.gelderland.nl/viewer/app/thema_kernkwaliteiten